

ЗВІТ

результати опитування щодо оцінки якості реалізації дистанційного навчання у період воєнного стану здобувачами першого (бакалаврат) рівня вищої освіти факультету «Дизайн середовища» галузі знань 19 «Архітектура та містобудування» спеціальності 021 «191 Архітектура та містобудування» ОПШ «Архітектурно-ландшафтне середовище» 2022/2023 н. р.

Опитування здобувачів вищої освіти щодо якості навчання здійснюється відповідно до Положення про опитування учасників освітнього процесу в Харківській державній академії дизайну і мистецтв.

Таке опитування є формою участі здобувачів вищої освіти у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та реалізації принципу «студентоцентрованого» навчання.

Метою моніторингу було вивчення ступеня задоволеності здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти форматом навчання і якістю реалізації дистанційного навчання у період дії воєнного стану в Україні.

Опитування проводилось 01.02.2023 – 12.02.2023 р. Характеристика вибірки: 27 респондентів – студенти факультету «Дизайн середовища» (освітньо-професійна програма «Архітектурно-ландшафтне середовище», денна форма навчання) – 79,4% від загальної кількості студентів бакалаврату, які опановують цю освітню програму.

З лютого 2022 року освітній процес у Харківській державній академії дизайну і мистецтв, як і у всіх навчальних закладах України, протікає в нових реаліях, які накладають на всіх учасників освітнього процесу умови воєнного стану. Це і вимушене переміщення студентів і викладачів Академії у інші регіони не тільки України, але й за кордони нашої держави, необхідність проводити заняття у дистанційній формі, що особливо складно і для викладачів і для студентів з урахування особливостей навчання у закладі вищої художньої освіти і, найголовніше – психологічна готовність викладачів і студентів адаптуватися до нових умов.

З жовтня 2022 року через масовані обстріли різних міст України та руйнування об'єктів критичної інфраструктури в багатьох регіонах України було введено графіки відключення світла, і це вплинуло на можливість респондентів брати участь в опитуванні.

Унікальна особливість навчання у Харківській державній академії дизайну і мистецтв – невелика чисельність здобувачів у студентських групах, члени яких навчаються за освітньо-професійними програмою «Архітектурно-ландшафтне середовище». Ця особливість полегшує реалізацію індивідуального підходу до підготовки здобувачів, але утруднює проведення кількісного аналізу отриманих

результатів з дотриманням належних критеріїв репрезентативності. Отже, зосередимося на змістовному аналізі результатів опитування.

На рисунку 1 – кількість відповідей на питання: «На якому курсі Ви навчаєтесь?»

1. На якому курсі Ви навчаєтесь?

27 ответов

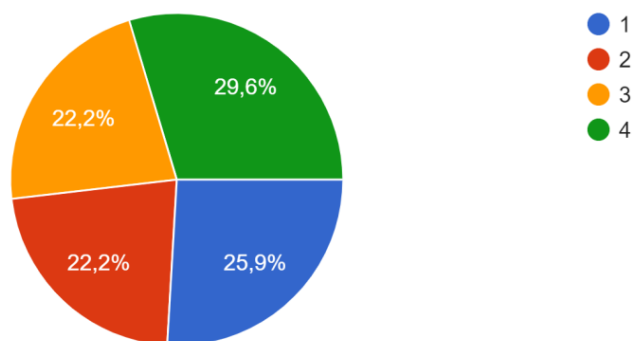

Рис. 1 – Кількість варіантів відповідей на питання «На якому курсі Ви навчаєтесь?»

Найбільшу активність при відповіді на це питання проявили студенти третього курсу (29,6%). На другому місці у прояві активності – студенти першого курсу (25,9%). У рівних долях представлені студенти другого та третього курсів – по 22,2% від загальної кількості респондентів (Рис 1).

2. Скільки Вам років?

27 ответов

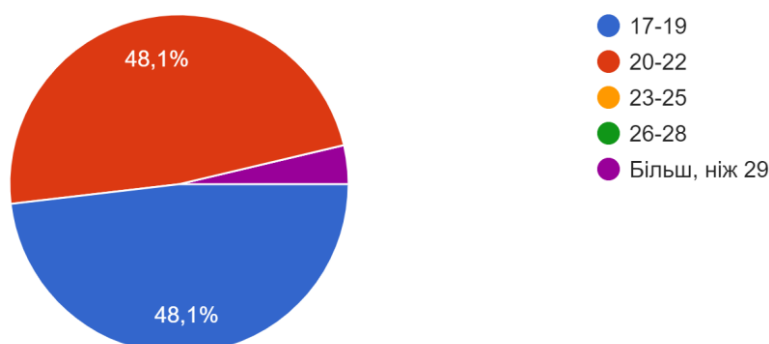

Рис. 2 – Кількість варіантів відповідей на питання «Скільки Вам років?»

Абсолютна більшість респондентів (96,4%) молодше 23 років. У віці 22-23 роки 48,1%, віком 17-18 років 48,1% студентів, які брали участь в опитуванні. Старше 29 років 3,8% опитуваних (Рис. 2).

3. Наскільки ефективно, на Вашу думку, було організовано дистанційне навчання у період введення воєнного стану ?

27 ответов

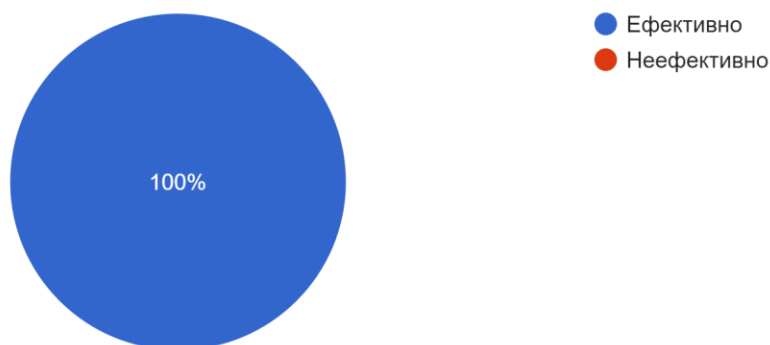

Рис.3 – Кількість варіантів відповідей на питання «Наскільки ефективно, на Вашу думку, було організовано дистанційне навчання в умовах воєнного стану?»

Всі студенти факультету «Дизайн середовища», здобувачі освітньої програми «Архітектурно-ландшафтне середовище», які брали участь в опитуванні, у своїх відповідях (100%) показали – вони вважають, що дистанційне навчання організовано ефективно (Рис. 3).

Респондентам запропонували обрати варіанти відповідей на питання: «Від чого, на Вашу думку, залежить ефективність дистанційного навчання?»

- Технічного забезпечення навчального процесу
- Майстерність викладачів, що беруть участь у цьому процесі
- Мотивації студентів та студенток
- Інше (якщо Ви обрали цей варіант, будь-ласка, зазначте, що саме?)

4. Від чого, на Вашу думку, залежить ефективність дистанційного навчання?

23 ответа

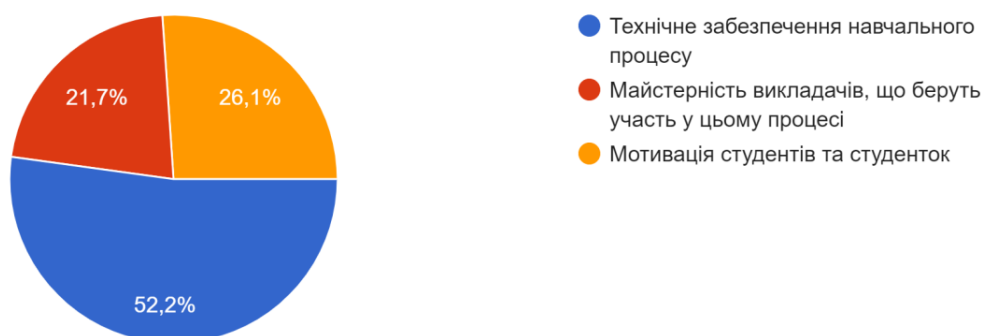

Рис. 4 – Кількість варіантів відповідей на питання: «Від чого, на Вашу думку, залежить ефективність дистанційного навчання?»

На думку 52,2% здобувачів, які брали участь в опитуванні, ефективність дистанційного навчання залежить від технічного забезпечення навчального процесу. Вважають, що ефективність дистанційного навчання залежить від майстерності викладачів 21,7% опитуваних. Визнають, що і мотивація студентів також має значення 26,1% респондентів (Рис. 4).

Респонденти (4%) доповнили відповідь через «Інше (якщо Ви обрали цей варіант, зазначте, що саме Ви мали на увазі)»:

- Від усього в переліку вище. + емоційне зворов'є всіх учасників процесу
- Майстерність викладачів важлива не менше за технічне забезпечення
- Всі варіанти підходять
- Усі три складові

Результати відповідей на питання: «Від чого, на Вашу думку, залежить ефективність дистанційного навчання?» представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

- Відповіді на питання: «Від чого, на Вашу думку, залежить ефективність дистанційного навчання?»

Місце у рейтингу	Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
1	Технічного забезпечення навчального процесу	52,2
2	Мотивації студентів та студенток	26,1

3	Майстерність викладачів, що беруть участь у цьому процесі	21,7
4	Інше (якщо Ви обрали цей варіант, будь-ласка зазначте що саме в останньому питанні анкети)	4

На рисунку 5 – кількість варіантів відповідей на питання: «Ви задоволені рівнем організації теоретичних занять в умовах воєнного стану?»

5. Ви задоволені рівнем організації теоретичних занять в умовах дистанційного навчання під час воєнного стану?

27 ответов

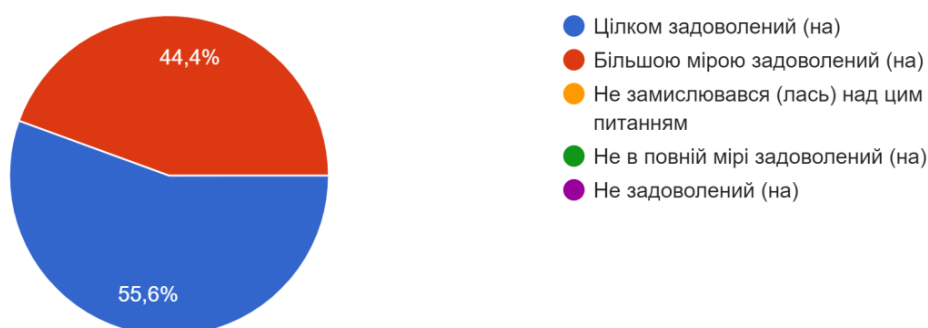

Рис. 5 – Кількість варіантів відповідей на питання «Ви задоволені рівнем організації теоретичних занять в умовах воєнного стану?»

Опитування показало, що абсолютна більшість студентів, які брали участь в опитуванні, організацією теоретичних занять задоволені (100%). Цілком задоволені змістом теоретичних занять 55,6% респондентів, 44,4% опитуваних задоволені більшою мірою (Рис. 5).

На рисунку 6 – кількість варіантів відповідей на питання: «Чи були випадки, коли викладачі не проводили заняття у дистанційному режимі?»

6. Чи були випадки, коли викладачі не проводили заняття у дистанційному режимі?

27 ответов

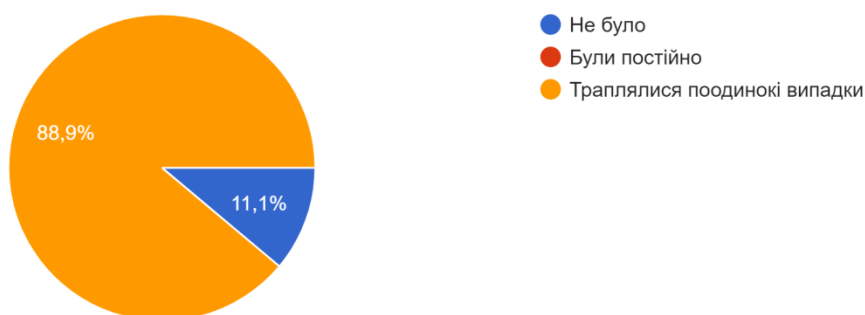

Рис. 6 – Кількість варіантів відповідей на питання «Чи були випадки, коли викладачі не проводили заняття у дистанційному режимі?»

При відповіді на це питання думки респондентів поділилися дуже показово: якщо 11,1% опитуваних стверджує, що таких випадків не було, Переважна більшість респондентів (88,9%) визнали, що поодинокі випадки траплялись – що не дивно в умовах дії воєнного стану. (Рис. 6).

Студентам запропонували обрати варіанти відповідей на питання: «Хто в умовах воєнного стану організував інформаційну діяльність серед студентів щодо графіків та порядку проведення занять у дистанційному режимі?» (Рис. 7).

7. Хто в умовах воєнного стану організував інформаційну діяльність серед студентів щодо графіків та порядку проведення занять у дистанційному режимі?

27 ответов

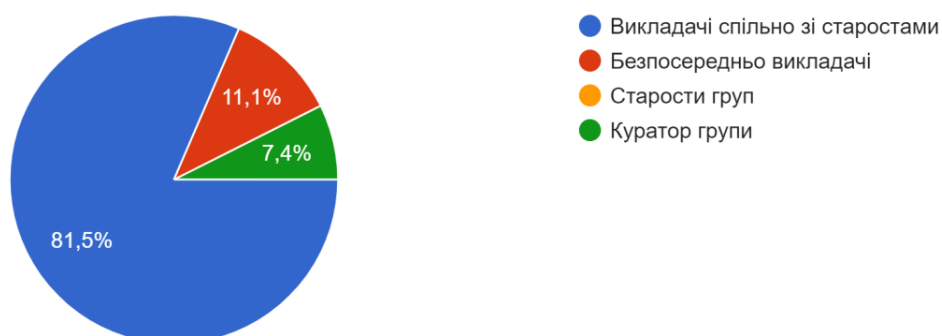

Рис. 7 – Кількість варіантів відповідей на питання «Хто в умовах воєнного стану організував інформаційну діяльність серед студентів щодо графіків та порядку проведення занять у дистанційному режимі?»

На думку 81,5% опитуваних, організація інформуванні студентів – заслуга як старост груп, так і викладачів. Менша кількість студентів (11,1%) вважають, що безпосередньо викладачі грали важливішу роль в інформуванні здобувачів щодо порядку проведення занять. Указали на зусилля кураторів щодо інформування студентів 7,4% респондентів (Рис. 7).

8. Чи відповідає рівень наданих знань з дисциплін вимогам, що висуваються на заліково-екзаменаційній сесії з дисциплін?

27 ответов

Рис. 8 – Кількість варіантів відповідей на питання «Чи відповідає рівень наданих знань з дисциплін вимогам, що висуваються на заліково-екзаменаційній сесії з дисциплін?»

На рисунку 8 яскраве свідчення одностайної думки – 100% з числа студентів, які брали участь в опитуванні вважають, що, в цілому, рівень наданих знань і вимоги на сесії збалансовані (Рис. 8).

9. Чи ознайомлені Ви із силабусами дисциплін, що викладають у поточному семестрі?

27 ответов

Рис. 9 – Кількість варіантів відповідей на питання «Чи ознайомлені Ви із силабусами дисциплін, що викладають у поточному семестрі?»

Втішну однотайність думок показали респонденти при відповіді на питання щодо ознайомлення з силабусами – 100% опитуваних ознайомлені!» (Рис. 9)

10. Чи відповідають заявлені викладачем вимоги силабусу його дисципліни?

27 ответов

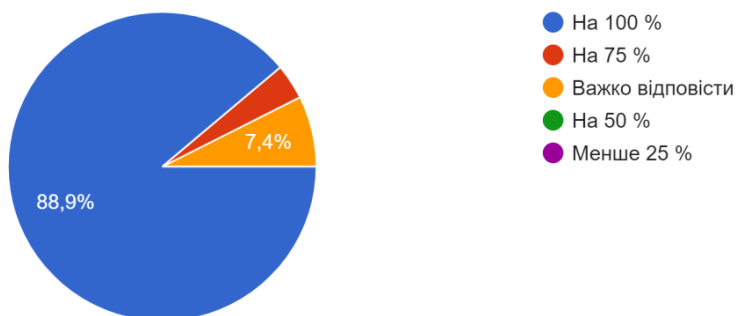

Рис. 10 – Кількість варіантів відповідей на питання «Чи відповідають заявлені викладачем вимоги силабусу його дисципліни?»

З урахуванням відповідей на попереднє питання, цілком очікувані відповіді на питання щодо відповідності вимог і силабусів – 88,9% респондентів вважають, що вимоги відповідають «на всі 100», 3,7% опитуваних указали, що вимоги збігаються із силабусом на 75%, а 7,4% від загальної кількості студентів, які брали участь в опитуванні зізналися, що на це питання їм відповісти важко (Рис. 10)

При відповіді на питання щодо труднощів, з якими студенти зіткнулися у процесі дистанційного навчання респондентам було запропоновано обрати кілька варіантів відповідей.

11. З якими труднощами Ви зіткнулися у процесі дистанційного навчання у період воєнного стану (оберіть не більш 3 варіантів відповідей)?

27 ответов

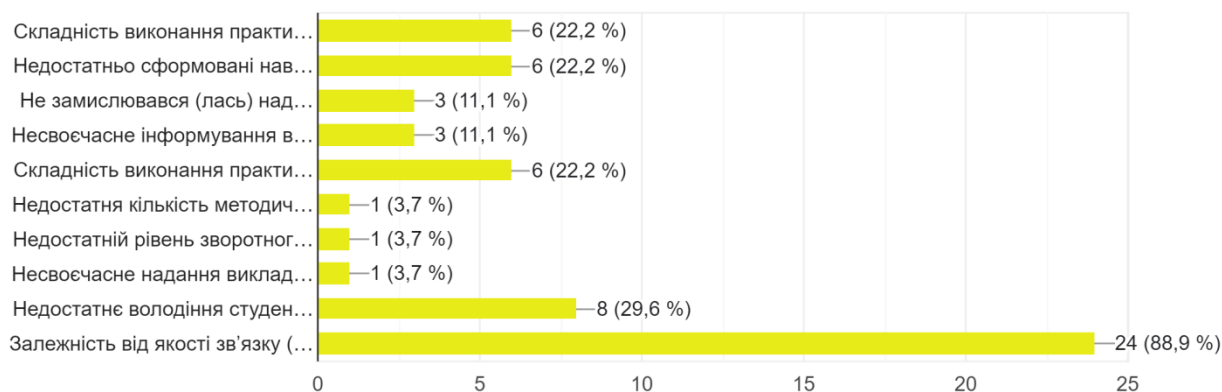

Рис. 11 – Кількість варіантів відповідей на питання: «З якими труднощами Ви зіткнулися у процесі дистанційного навчання в умовах воєнного стану?»

Аналіз результатів дав змогу побудувати «рейтинг труднощів». На першому місці – очікувана, з урахуванням реалій сьогодення і військового стану залежність від якості зв’язку. На другому місці – недостатнє володіння студентами комп’ютерними технологіями. Трете місце у рейтингу поділили визнання складності виконання практичних завдань за фахом без доступу до майстерень і лабораторій і самокритичне визнання того, що у тих, хто брав участь в опитуванні: «Недостатньо сформовані навички організації самостійної роботи (само менеджмент)» (Рис. 11).

Результати відповідей на питання: «З якими труднощами Ви зіткнулися у процесі дистанційного навчання в умовах воєнного стану?» представлені у таблиці 2.

Таблиця 2

- *Відповіді на питання: «З якими труднощами Ви зіткнулися у процесі дистанційного навчання в умовах воєнного стану?»*

Місце у рейтингу	Варіанти відповіді
1	Залежність від якості зв’язку
2	Недостатнє володіння студентами комп’ютерними технологіями.
3	Складність виконання практичних завдань за фахом без доступу до майстерень і лабораторій
3	Недостатньо сформовані навички організації самостійної роботи (само менеджмент)
4	Не замислювався (лась) над цим питанням
4	Несвоєчасне інформування викладачами щодо терміну виконання завдань
5	Недостатній рівень зворотного зв’язку з викладачами
5	Несвоєчасне надання викладачами учбових матеріалів для дистанційного навчання
6	Інше (що саме?)

Студентам запропонували вказати прізвища викладачів, за якими навчання у дистанційному режимі проводилось на низькому організаційному рівні.

Нижче як приклади наведено найбільш показові та водночас типові відповіді (авторська орфографія збережена).

- Не знаю таких
- Немає
- Таких не було
- Не має таких

- Усі викладачі добре проводили заняття

Студентам запропонували відповіді на питання: «Які викладачі (за дисциплінами) проводили заняття на високому методичному рівні?». Нижче приведено відповіді із оцінками респондентів (авторська орфографія збережена):

- Фоменко,Благовестова,Печерцев,Игнатъева
- Благовестова О. О., Печерцев О. О.
- Благовестова О, Печерцев О, Фоменко О, Ігнатъева Н
- Всі
- У більшості випадків усі
- Хороян, Нагорний, Єрмакова, Єсіпов, Бондарчук, Печерцев
- Усі дуже добре викладають
- Ільченко Сергій
- ільченко, Благовестова, Глушич, Хороян
- Гадаю що всі викладачі проводять так заняття.
- Фоменко Оксана Віталіївна, Благовестова Олена Олександрівна
- Эсіпов
- Ільченко, Благовестова
- Благовестова Хороян Єсіпов
- Усі
- Благовестова, Хороян,Єсіпов,Ігнатъева,Петухова
- Благовестова, Єсіпов
- Єсіпов, Благовестова, Хороян
- Благовестова О.О. Фоменко О.В. Печерцев.О.О.
- Благовестова, Бабаєва
- Благовестова, Печерцев, Бондаренко, Бабаєва
- В цілому, всі проводили добре
- Фоменко О.В. Шарлай О.В. Ільченко С.А. Хороян НП. Благовестова О.О. Глушич В.В.
- Ільченко С. А., Хороян Н. П., Благовестова О. О., Глушич В. В.
- Благовестова Елена Олександрівна, Хороян Наталя Петрівна, Єсіпов Андрій Олегович
- Шарлай О.В. Ільченко С.А. Хороян НП. Благовестова О.О. Глушич В.В.

Респондентам було запропоновано: «Вкажіть Ваші пропозиції та побажання щодо окремих аспектів проведення навчання в дистанційному режимі під час воєнного стану» і виказати побажання щодо організації навчального процесу, які сприятимуть розвитку та покращення дистанційного навчання в ХДАДМ».

На це питання більшість студентів, які брали участь в опитуванні, надали відповіді – як «розгорнуті», так і дуже лаконічні. Нижче як приклади наведено

найбільш показові та водночас типові відповіді, коментарі та побажання (авторська орфографія збережена):

- Виділення більше часу на кожну дисципліну, в умовах воєнного стану.
- використання платформи google classroom є дуже добрим доповненням того зв'язку, який є зараз. Взаємодія у цьому застосунку дозволяє викладачу публікувати доповнюючі матеріали і перевіряти завдання, а студенти мають змогу бачити виставлені бали за роботу, та користуватися усіма матеріалами.
- Якщо будуть - напишу с скриньку на сайті ХДАДМ
- Значних претензій не маю
- Не має
- Не має таких пропозицій
- Регулювання навчального процесу в залежності від графіків відключення електроенергії
- Все і так дуже добре
- Все задовільняє, побажань нема
- Доки не можу сказати
- Все задовольняє
- Дистанційне навчання під час воєнного стану організовано добре, навіть за відсутності електроенергії та зв'язку вдалося скласти екзаменаційну сесію.

Аналіз інформації, отриманої при проведенні опитування, дав змогу оцінити, як студенти оцінюють зусилля викладачів організувати навчальний процес у складних обставинах дистанційного навчання, наскільки ефективно, на думку здобувачів першого рівня вищої освіти за ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище» реалізовано навчання у період воєнного стану в Україні.

Найбільшу активність при відповіді на це питання проявили студенти третього курсу.

Абсолютна більшість студентів, які брали участь в опитуванні, молодше 23 років.

Всі студенти факультету «Дизайн середовища», здобувачі освітньої програми «Архітектурно-ландшафтне середовище», які брали участь в опитуванні, вважають, що дистанційне навчання організовано ефективно.

Непрямою показником рівня особистісної зрілості респондентів – рейтинг обраних варіантів відповідей на питання щодо чинників ефективності дистанційного навчання. Переважна більшість опитуваних на перше місце чинників ефективності поставила проблему технічного забезпечення навчального процесу. Майже третина від загальної кількості респондентів (друге місце к рейтингу) визнають, що і мотивація студентів також має значення. Відхрестились від особистої відповідальності і указали, що, на їх думку ефективність залежить не від старанності і наполегливості здобувачів на шляху опанування вищою освітою, а від майстерності викладачів, що беруть участь у цьому процесі лише

21,7% опитуваних. Показово, що студенти визнали: «Майстерність викладачів важлива не менше за технічне забезпечення» і додали варіант відповіді: «Від усього в переліку вище. + емоційне здоров'я всіх учасників процесу». Ці відповіді – свідчення визнання респондентами своєї відповідальності за якість власного навчання.

За результатами опитування абсолютна більшість студентів, які брали участь в опитуванні, рівнем організації і змістом теоретичних занять задоволені. Не задоволених опитування не виявило.

Аналіз відповідей на питання щодо проведення викладачами занять у дистанційному режимі показав деяку, при чому, очікувану, розбіжність думок респондентів. Скоріш за все, ті самі респонденти, які старанно відвідували заняття саме на цих заняттях спілкувалися із викладачами, тому і не можуть підтвердити випадків непроведення занять. Якщо ж студент сам не був присутнім на заняттях, то може припустити, що і викладач не з'явився отже, припускають що поодинокі випадки не проведення занять траплялись – що не дивно в умовах дії воєнного стану

Не зважаючи на те, що адміністрація у вільному доступі на сайті академії постійно інформує студентів про порядок проведення занять у дистанційному режиміⁱ, а інформація щодо розкладу доступна за посиланнямⁱⁱ і є у кожному телефоні (додаток МКР) студенти чекають нагадування від старост, викладачів і кураторів, і ці очікування – непрямий показник рівня особистісної зрілості здобувачів.

Всі студенти, які брали участь в опитуванні (100%) одностайні у думках – з силабусами вчасно ознайомлені, рівень наданих знань з дисциплін вимогам, що висуваються на заліково-екзаменаційній сесії з дисциплін відповідає на 100% – вважає абсолютна більшість респондентів.

За «рейтингом труднощів» при дистанційному навчанні у період воєнного стану на першому місці – очікувана, з урахуванням реалій сьогодення і військового стану залежність від якості зв'язку. На другому місці – недостатнє володіння студентами комп'ютерними технологіями. Складність виконання практичних завдань за фахом без доступу до майстерень і лабораторій – третє місце. На жаль, під час дії воєнного стану це нездоланна перешкода. Втішно, що респонденти самокритично визнають недостатню сформованість навичок організації самостійної роботи (само менеджмент). Для подолання цієї «труднощі» доцільно запропонувати студентам брати участь у програмах корекції поведінки і формування навичок само менеджменту, цілеутворення і особистісного зростання.

За результатами опитування не виявлено, на думку студентів, жодного викладача, або дисципліни, за якими б заняття проводились на не достатньому організаційному рівні.

На питання щодо викладання на високому методичному рівні більшість здобувачів ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище» надали поширені списки викладачів. Одна зі зворушливих відповідей: «Всі».

Студенти, які брали участь в опитуванні, надали розгорнуті відповіді з пропозиціями щодо окремих аспектів проведення навчання в дистанційному режимі в умовах воєнного стану. Деякі «побажання» реалізувати досить складно. Наприклад, непрямий показник високого рівня вираженості егоцентризму – побажання: «Регулювання навчального процесу в залежності від графіків відключення електроенергії». Студенти і викладачі мешкають у різних містах України. У кожному місті (і районі) – свої графіки знеструмлення. Яким маємо керуватися при «...регулюванні навчального процесу»?

Показник зрілого, виваженого ставлення до свого навчання – оцінка здобувача: «Дистанційне навчання під час воєнного стану організовано добре, навіть за відсутності електроенергії та зв'язку вдалося скласти екзаменаційну сесію».

Початок відкритого воєнного нападу Росії на Україну – вододіл мирного життя, планів і надій, виклик до кожного громадянина, держави та державної системи освіти. Життя триває, в умовах воєнного стану освітній процес було призупинено, але відновлено. Це рішення вселило у громадян нашої держави оптимізм, впевненість у нашій перемозі. Актуальним при пошуку форм організація освітнього процесу, що є найбільш безпечним для його учасників є звернення до досвіду організації дистанційного навчання у закладах арт-освіти під час пандемії.

Війна — це значно складніше і більш непрогнозоване, чим всі карантинні обмеження пандемії, це величезний стрес-фактор. В ситуації невизначеності, яку дослідники пов'язують з нездатністю людини передбачити розвиток ситуації та її динаміку, саме залучення молоді до навчального процесу сприяє подоланню проблем, пов'язаних з депривацією базових потреб у спілкуванні, довірі, підтримці, адже молодь вкрай потребує позитивних емоцій, необхідних для відновлення моральних сил і психофізичного здоров'я.

13.02.2023 р.

Голова робочої групи
з забезпечення якості
освітньої діяльності ХДАДМ

Наталя БІЛЬДЕР

ⁱ <https://ksada.org/rozklad.html>

ⁱⁱ <http://portal.ksada.org:8090/time-table/teacher?type=1>